

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSA del. do SN Ewa Plawgo

Protokolant Dagmara Szczepańska-Maciejewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Zbigniewa Siejbika
w sprawie K.B.

skazanego z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 17 maja 2017 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w L.

z dnia 31 sierpnia 2016 r., sygn. akt V Ka .../16

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w L.

z dnia 30 marca 2016 r., sygn. akt III K .../13,

1) oddala kasację;

**2) kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża
skazanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 marca 2016 roku Sąd Rejonowy w L. , w sprawie III K .../13, oskarżonych M. B. i K.B.:

- uznał za winnych tego, iż w dniu 18 czerwca 2013 r. w L. wraz z nieustalonym mężczyzną wzięli udział w pobiciu G. F. uderzając go pięściami w twarz, czym narazili go na bezpośrednie niebezpieczeństwo naruszenia czynności narządu ciała

na czas powyżej 7 dni, przy czym K.B. dopuścił się czynu w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej roku kary pozbawienia wolności będąc uprzednio skazany w warunkach określonych w art. 64 § 1 kk, czym M.B. wyczerpał dyspozycję art. 158 § 1 k.k., zaś K.B. wyczerpał dyspozycję art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 158 § 1 k.k. wymierzył M.B. karę 9 (dziewięciu) miesięcy pozbawienia wolności, zaś K.B. na podstawie art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. karę roku i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;

- na podstawie art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Sąd orzekł obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w postaci zapłaty przez oskarżonych M. B. i K.B. kwot po 500 zł od każdego z nich na rzecz pokrzywdzonego G. F.;

- na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszono oskarżonemu M.B. na okres 2 lat próby, a na podstawie art. 71 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., wymierzono temu oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 60 stawek dziennych, ustalając na podstawie art. 33 § 3 k.k. wysokość stawki dziennej grzywny w kwocie 10 zł.

Tym samym wyrokiem Sąd I instancji uznał osk. K.B. za winnego tego, że:

a) w dniu 18 czerwca 2013 r. w L. użył wobec G.F. groźby bezprawnej popełnienia przestępstwa pobicia w celu wywarcia na niego wpływu jako oskarżonego w sprawie dotyczącej pobicia A. C. w dniu 15 września 2012 r., czym wyczerpał dyspozycję art. 245 k.k.,

b) w dniu 19 czerwca 2013 r. w L. użył wobec G.F. groźby bezprawnej popełnienia przestępstwa pobicia w celu wywarcia na niego wpływu jako pokrzywdzonego w sprawie pobicia G.F. w dniu 18 czerwca 2013 r., czym wyczerpał dyspozycję art. 245 kk i za to, przyjmując iż działał w krótkich odstępach czasu w podobny sposób, na podstawie art. 245 kk w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu K.B. karę roku pozbawienia wolności;

c) na podstawie art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzeczone kary pozbawienia wolności Sąd połączył i wymierzył oskarżonemu K.B. karę łączną roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności: Natomiast osk. M. B. uniewinniono od dokonania czynu z pkt II. Sąd Rejonowy orzekł też o opłatach i kosztach sądowych, w tym obowiązku zwrotu wydatków poniesionych przez Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca osk. K.B., który zaskarżył orzeczenie Sądu I instancji – w odniesieniu do tego oskarżonego - w całości i zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

a) naruszenie art. 399 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k. polegające na braku uprzedzenia oskarżonego i jego obrońcy o możliwości zakwalifikowania czynu zarzucanego K.B. w punkcie I aktu oskarżenia jako dwóch odrębnych przestępstw, co doprowadziło do naruszenia jego prawa do obrony; art. 7 i 410 k.p.k. poprzez dokonanie pobieżnej, powierzchownej i jednostronnej oceny dowodów z wyjaśnień oskarżonego M. B. oraz zeznań G.F. i Z. W., a także dokumentów z kart: 57 — 58, 87 - 90, 431 - 432, 502, 885 sprawy III K .../12 oraz kart: 306-309 akt sprawy III K .../13 polegającej na niedostrzeżeniu pełnej treści tych dowodów oraz brak należytego uzasadnienia stanowiska Sądu w zakresie analizy poszczególnych dowodów;

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na niezasadnym przyjęciu, że:

- czyny przypisane oskarżonemu w punktach I i Va wyroku stanowią dwa odrębne działania, w sytuacji, gdy prawidłowa ocena okoliczności ujawnionych w toku rozprawy prowadzi do wniosku, że jest to jedno przestępstwo;

- oskarżony w dniu 18 czerwca 2013 r. działał z zamiarem wpłynięcia na treść wyjaśnień G.F..

W konkluzji apelacji obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku we wskazanej na wstępie części i w tym zakresie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2016r., sygn. akt V Ka .../16, po rozpoznaniu apelacji obrońcy, zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób że: uchylił rozstrzygnięcie z punktu V odnośnie przyjęcia ciągu przestępstw i wymiaru kary wobec K.B.; uchylił rozstrzygnięcie w punkcie VI odnośnie kary łącznej pozbawienia wolności; uchylił orzeczenie o opłacie dotyczącej K.B., za podstawę rozstrzygnięć przyjął zgodnie z art. 4 §1 k. ustawę Kodeks karny w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.; ustalił, iż czyny przypisane K.B. w

punkcie I i Va stanowią jedno przestępstwo polegające na tym, że w dniu 18 czerwca 2013 r. w L. wraz z M. B. i nieustalonym mężczyzną wziął udział w pobiciu G.F. uderzając go pięścią w twarz, czym naraził go na bezpośrednie niebezpieczeństwo naruszenia czynności narządu ciała na czas powyżej 7 dni oraz użył wobec G.F. groźby bezprawnej popełnienia przestępstwa pobicia w celu wywarcia na niego wpływu, jako oskarżonego w sprawie dotyczącej pobicia A. C. w dniu 15 września 2012 r., przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej roku kary pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazany w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k., co wyczerpywało dyspozycję art. 158 §1 k.k. w zb. z art. 245 k.k. w zw. z art. 64 §2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy art. 245 k.k. w zw. z art. 11 §3 k.k. w zw. z art. 64 §2 k.k. wymierzył mu karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Za czyn przypisany K.B. w punkcie VB, wyczerpujący dyspozycję art. 245 k.k., sąd odwoławczy na podstawie tego przepisu wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 §1 k.k. orzeczone kary pozbawienia wolności połączył i wymierzył K.B. karę łączną roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności; zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 300 zł tytułem opłaty; w pozostałej części wyrok Sądu I instancji został utrzymany w mocy.

Wyrok sądu odwoławczego zaskarżył obrońca skazanego K.B., który na podstawie art. 526 § 1 k.p.k. zarzucił rażącą i mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia obrazę przepisów postępowania, a mianowicie art. 449 § 2 k.p.k., polegającą na rozpoznaniu sprawy przez sąd odwoławczy w składzie jednego sędziego mimo, że właściwy był skład trzyosobowy, co w konsekwencji doprowadziło do uchybienia kwalifikowanego jako bezwzględna przyczyna odwoławcza, określonego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającego na nienależytej obsadzie Sądu.

W oparciu o tak sformułowany zarzut, autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w L. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego K.B. okazała się bezzasadna, a podniesiony w niej zarzut nie zasługiwał na uwzględnienie.

Nie ulega wątpliwości, że postępowanie przygotowawcze w tej sprawie zostało wszczęte w dniu 21 czerwca 2013 r. i toczyło się w formie dochodzenia. Niesporne jest też to, że w związku z zastosowaniem tymczasowego aresztowania wobec ówczesnie współpodejrzanego M. B. – powinno nastąpić przekształcenie tego postępowania w śledztwo, do czego jednak nie doszło. Odnotować trzeba również, że Sąd Rejonowy, do którego akt oskarżenia wpłynął w dniu 30 grudnia 2013 r., trafnie zinterpretował tę sytuację, jako obligującą go do rozpoznawania sprawy w trybie zwyczajnym. Na gruncie przepisów, które w obowiązywały w chwili rozpoczęcia rozprawy przed Sądem I instancji, determinowało to również skład trzyosobowy w sądzie odwoławczym. Jeszcze w toku procesu toczącego się przed Sądem I instancji nastąpiły jednak istotne zmiany ustawowe, które zmodyfikowały opisaną sytuację procesową. Z dniem 1 lipca 2015 r. uchylono m.in. przepis art. 325c pkt 1 k.p.k. (art. 1 pkt 97 ustawy z dnia 27 września 2013 roku - Dz. U. z 2013, poz. 1247 z późn. zm.), który wcześniej stanowił przeszkodę do prowadzenia postępowania przygotowawczego w formie dochodzenia w stosunku do oskarżonego pozbawionego wolności w tej lub innej sprawie. Jednocześnie, do przepisu art. 449 k.p.k. dodano § 2 w brzmieniu *„jeśli postępowanie przygotowawcze zakończyło się w formie dochodzenia, sąd odwoławczy orzeka na rozprawie jednoosobowo, chyba, że prezes sądu lub sąd postanowi inaczej”*. Jest więc oczywiste że nowelizacja wprowadziła wyjątek od zasady określonej w art. 29 § 1 k.p.k., zgodnie z którą na rozprawie apelacyjnej orzeka sąd w składzie trzech sędziów, jeśli ustawa nie stanowi inaczej. We wszystkich zatem sprawach zakończonych w postępowaniu przygotowawczym w formie dochodzenia (*verba legis*) – skład jednoosobowy stał się składem podstawowym na rozprawie również w postępowaniu przed sądem odwoławczym.

Zgodzić się trzeba przy tym z poglądem skarżącego, który podkreślał znaczenie faktu, iż sprawa K.B. zawisła przed Sądem Okręgowym jako sądem odwoławczym w L. po dniu 1 lipca 2015 roku. Rzeczywiście, w tej sytuacji, stosownie do treści art. 30 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013, poz. 1247 z późn. zm.),

zarówno prezes Sądu Okręgowego w L. wydając zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, jak i sąd odwoławczy *„winni stosować ustawę Kodeks postępowania karnego w brzmieniu obowiązującym po dniu 01 lipca 2015 roku”*. Już wyrok Sądu Rejonowego w L., który orzekał w dniu 30 marca 2016 r., zapadł przecież po wejściu w życie przepisów ustawy z dnia 27 września 2013 r. nowelizujących Kodeks postępowania karnego.

Rzecz jednak w tym, że przywołany przez skarżącego przepis art. 30 ustawy nowelizującej, jednoznacznie reguluje kwestię zmiany właściwości lub składu sądu wynikające z noweli wrześniowej. Przewiduje on zachowanie dotychczasowej właściwości lub składu sądu jedynie do czasu zakończenia postępowania w danej instancji. Oznacza to, że przepisy kształtujące skład sądu do dnia 30 czerwca 2015 r., będą miały zastosowanie w postępowaniu odwoławczym, jeżeli to postępowanie zostało rozpoczęte przed dniem 1 lipca 2015 r. i do dnia wejścia w życie nowelizacji procedury karnej odnoszących się do właściwości i składu sądu – nie zostało ukończone (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r., II KK 180/16, LEX nr 2062819). Natomiast w postępowaniu odwoławczym rozpoczętym po tej dacie, stosuje się nowe regulacje dotyczące właściwości i składu sądu odwoławczego, bowiem poprzednie obowiązywały jedynie do zakończenia postępowania w danej instancji, co wynika właśnie z treści art. 30 ustawy z dnia 27 września 2013 r.

W sprawie osk. M. B. i K.B., jak już wspomniano, wyrok Sądu Rejonowego w L. zapadł w dniu 30 marca 2016 r., wobec czego jest oczywiste, że następujące po nim całe postępowanie odwoławcze toczyło się już pod rządami znowelizowanych przepisów Kodeksu postępowania karnego i w warunkach obowiązywania nowego przepisu art. 449 § 2 k.p.k., który związał kwestię składu orzekającego na rozprawie w sądzie II instancji z formą postępowania przygotowawczego prowadzonego w tej sprawie jako dochodzenie. Zarazem, w chwili zakończenia tego postępowania w pierwszej instancji, fakt pozbawienia oskarżonego wolności nie stanowił już przeszkody do prowadzenia postępowania przygotowawczego w tej formie. Jak wyżej zaznaczono, z dniem 1 lipca 2015 r. przestała bowiem obowiązywać regulacja przewidziana w art. 325c pkt 1 k.p.k.

Tym samym, jeszcze w czasie trwania rozprawy w Sądzie I instancji

ustawodawca otworzył możliwość kontynuowania dochodzenia wobec osoby pozbawionej wolności, a jednocześnie, z tą formą postępowania przygotowawczego powiązał regulację dotyczącą składu sądu odwoławczego.

Powyższe uwagi doprowadziły do wniosku, że w warunkach, gdy postępowanie przygotowawcze wobec obecnie skazanego K.B. zakończyło się w formie dochodzenia, a do postępowania odwoławczego w tej sprawie – w zakresie właściwości i składu sądu – od początku miały już zastosowanie przepisy obowiązujące od dnia 1 lipca 2015 r., Sąd Okręgowy w L. uprawniony był – na podstawie tych nowych przepisów – do orzekania w postępowaniu odwoławczym w składzie jednoosobowym. Nie doszło zatem do zaistnienia okoliczności opisanej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu odwoławczego stanowiącej bezwzględną przyczynę odwoławczą.

Niezależnie od przedstawionego wyżej stanowiska, podkreślić trzeba, że w tej sprawie osobą tymczasowo aresztowaną w toku dochodzenia był współpodejrzany M.B.. Natomiast skazany K.B., którego dotyczy zarzut kasacji – w czasie trwania postępowania przygotowawczego nie był pobawiony wolności. Zatem, w odniesieniu do niego nie zachodziła w ogóle przeszkoda procesowa uniemożliwiająca prowadzenie postępowania w formie dochodzenia. Wyrok Sądu I instancji nie został zresztą także zaskarżony przez M.B., do którego jedynie odnosiło się wyłączenie przewidziane w ówczesnym art. 325c pkt 1 k.p.k., wobec czego trudno uznać, że w takiej sytuacji procesowej, tj. w toku dalszego postępowania toczącego się już przecież wyłącznie wobec innego oskarżonego niż ten, którego wcześniej dotyczyło ograniczenie odnoszące się do formy prowadzenia postępowania przygotowawczego – nawet hipotetycznie – mogłoby dojść do wystąpienia uchybienia zarzuconego przez autora kasacji.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.

kc